BO‘LAJAK PEDAGOGLARDA BOSHQARUV KOMPETENTSIYALARINI RIVOJLANTIRISH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR

Dusnazarov U., GDPI o‘qituvchisi,
Xadjimatov A., Mirzaobod tuman
24-umumiy ta’lim maktabi

Annotatsiya: ushbu maqolada, bo‘lajak pedagoglarda boshqaruv kompetentsiyalarini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishga innovatsion yondashuvlar haqida fikr va mulohazalar yuritiladi. Ta’limning dinamik landshaftida o‘qituvchilarning roli sezilarli darajada rivojlandi. Bugungi kunda o‘qituvchilar nafaqat bilim berishadi, balki sinfda va undan tashqarida murabbiy, yordamchi va menejer sifatida ham xizmat qilishadi. O‘qituvchilarga talablar oshgani sayin, ularni murakkab ta’lim muhitida samarali harakat qilish uchun zarurboshqaruv vakolatlari bilan jihozlash juda muhimdir. O‘qituvchilar uchun boshqaruv vakolatlari yetakchilik, muloqot, muammolarni hal qilish, qaror qabul qilish va tashkiliy qobiliyatlarni o‘z ichiga olgan keng ko‘lamli ko‘nikmalarni o‘z ichiga oladi. Kalit so‘zlar: pedagoglar, kompetentsiya, metodika, innovatsion yondashuv, rivojlantirish, muloqot, hamkorlik loyihalari, texnologiya vositalari.

Annotation: in this article, there are thoughts and opinions about innovative approaches to improving the methodology of developing management competencies in future pedagogues . In the dynamic landscape of education, the role of teachers has evolved significantly. Today, teachers not only impart knowledge, but also serve as coaches, facilitators, and managers in and out of the classroom. As demands on teachers increase, it is critical to equip them with the necessary management competencies to navigate effectively in a complex educational environment. Management competencies for teachers include a wide range of skills including leadership, communication, problem solving, decision making and organizational skills.

Аннотация. в данной статье изложены мысли и мнения об инновационных подходах к совершенствованию методики формирования управленческих компетенций у будущих педагогов в кредитно-модульной системе. В динамичной среде образования роль учителей значительно изменилась. Сегодня учителя не только передают знания, но также выступают в роли тренеров, координаторов и менеджеров в классе и за его пределами. Поскольку требования к учителям растут, крайне важно вооружить их необходимыми управленческими компетенциями, чтобы эффективно ориентироваться в сложной образовательной среде.

Kirish. O‘qituvchilar o‘rtasida boshqaruv vakolatlarini rivojlantirishning an’anaviy usullari ko‘pincha nazariy kurs ishlariga va cheklangan amaliy qo‘llanmalarga tayanadi. Nazariy bilimlar poydevor yaratsa-da, u o‘qituvchilarni haqiqiy ta’lim sharoitida duch keladigan murakkabliklarga etarli darajada

tayyorlamasligi mumkin. Bundan tashqari, an’anaviy dasturlarning qat’iy tuzilishi shaxsiy ehtiyojlar va qiziqishlarga moslashtirilgan shaxsiy o‘quv tajribalarini o‘tkazishga imkon bermasligi mumkin. Simulyatsiyalar va rolli mashqlarni joriy etish kelajakdagi o‘qituvchilarga turli sinf stsenariylarini boshqarish bo‘yicha amaliy tajribani taqdim etishi mumkin. Ushbu simulyatsiyalar talabalar to‘qnashuvi, sinfdagi uzilishlar yoki o‘quv dasturlarini o‘zgartirish kabi haqiqiy muammolarni takrorlashi mumkin. Ushbu stsenariylarda faol ishtirok etish orqali o‘qituvchilar xavf-xatarsiz muhitda muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini, qaror qabul qilish qobiliyatlarini va samarali muloqot strategiyalarini rivojlantirishlari mumkin.

Hamkorlikdagi loyihalarda tajribali o‘qituvchilar bilan hamkorlik qilish kelajakdagi o‘qituvchilar uchun bebaho tushunchalar va murabbiylik imkoniyatlarini taqdim etishi mumkin.

Ushbu loyihalar dars rejalarini birgalikda loyihalashtirish, o‘qitish strategiyasini amalga oshirish yoki ta’lim muassasalaridagi muayyan muammolarni hal qilishni o‘z ichiga olishi mumkin. Amaliyotchi mutaxassislar bilan yaqindan hamkorlik qilib, intiluvchan o‘qituvchilar amaliy bilimlarga ega bo‘lishlari, soha mutaxassislari bilan bog‘lanishlari va Real tajribalar orqali boshqaruv ko‘nikmalarini takomillashtirishlari mumkun.

Texnologiya vositalari va platformalaridan foydalanish boshqaruv vakolatlarini rivojlantirish dasturlarining samaradorligi va samaradorligini oshirishi mumkin. Virtual sinflar, ta’limni boshqarish tizimlari va ta’lim dasturlari kelajakdagi o‘qituvchilarga o‘qitishning innovatsion usullarini o‘rganish, talabalarning taraqqiyotini baholash va tengdoshlari bilan masofadan turib hamkorlik qilish imkoniyatini beradi. Bundan tashqari, gamifikatsiya elementlarini o‘quv modullariga kiritish o‘quv jarayonini yanada qiziqarli va interaktiv qilishi mumkin. Reflektiv amaliyotni rag‘batlantirish va teskari aloqa mexanizmlarini o‘rnatish samarali kompetentsiyani rivojlantirishning ajralmas qismidir. Bo‘lajak o‘qituvchilar o‘zlarining o‘qitish amaliyotlarini aks ettirish va takomillashtirish yo‘nalishlarini aniqlash uchun muntazam ravishda o‘z-o‘zini baholash mashqlari, jurnal faoliyati va tengdoshlarning baholashlaridan foydalanishlari mumkin. Bundan tashqari, murabbiylar, tengdoshlar va talabalarning fikr-mulohazalarini o‘z ichiga olgan holda, qimmatli istiqbollarni taklif qilish va doimiy kasbiy o‘sishga hissa qo‘shish mumkin.

O‘quv dasturlarini loyihalashda fanlararo yondashuvni qabul qilish kelajakdagi o‘qituvchilarning dunyoqarashini kengaytirishi va ularni ko‘p qirrali boshqaruv vakolatlari bilan jihozlashi mumkin. Psixologiya, sotsiologiya, etakchilikni o‘rganish va ta’lim texnologiyalari elementlarini o‘quv dasturiga kiritish o‘qituvchilarni turli istiqbollar va metodologiyalarga ta’sir qiladi. Ushbu fanlararo tizim ijodkorlikni, tanqidiy fikrlashni va moslashuvchanlikni rag‘batlantiradi-ta’limni samarali boshqarish uchun muhim fazilatlar. Kelajakdagi o‘qituvchilarni amaliy tadqiqot loyihalariga jalb qilish ularga ta’lim sharoitida haqiqiy muammolarni hal qilish imkoniyatini beradi. Ushbu loyihalar takomillashtirish yo‘nalishlarini aniqlash, tadbirlarni amalga oshirish, ma’lumotlarni to‘plash va dalillarga asoslangan qarorlarni qabul qilish uchun natijalarni tahlil qilishni o‘z ichiga oladi. Tadqiqot jarayonida faol ishtirok etish orqali o‘qituvchilar tahliliy ko‘nikmalarni, ma’lumotlar savodxonligini va ta’lim dinamikasini chuqurroq tushunishni rivojlantiradilar.

O‘quvchilarning turli ehtiyojlari va afzalliklarini tan olish, moslashuvchan va moslashtirilgan ta’lim yo‘llarini taklif qilish samarali kompetentsiyani rivojlantirish uchun juda muhimdir. Modulli yondashuvni qabul qilish kelajakdagi o‘qituvchilarga o‘zlarining qiziqishlari, maqsadlari va oldingi bilimlari asosida o‘quv tajribalarini moslashtirishga imkon beradi. Bundan tashqari, o‘z-o‘zidan o‘rganish, mikro-ma’lumot va malakaga asoslangan baholash imkoniyatlarini taqdim etish shaxslarga o‘z ritmida o‘sishga va ularning kasbiy rivojlanishi bilan bog‘liq sohalarga e’tibor berishga imkon beradi.

Rasmiy murabbiylik dasturlarini yaratish kelajakdagi o‘qituvchilarni rivojlanish safari davomida qo‘llanma, maslahatchi va namuna bo‘lib xizmat qiladigan tajribali mutaxassislar bilan birlashtiradi. Murabbiylar shaxsiy qo‘llab-quvvatlash, o‘z tajribalaridan fikr almashish, konstruktiv mulohazalarni taklif qilish va izlanuvchan o‘qituvchilarga ta’lim kasbining muammolarini hal qilishda yordam berish. Mentorlik munosabatlari tegishlilik tuyg‘usini rivojlantiradi, uzluksiz o‘rganishga yordam beradi va bu sohada o‘qituvchilarning saqlanishi va qoniqishiga hissa qo‘shadi.Jamiyatni jalb qilish va xizmatlarni o‘rganish tashabbuslarini boshqaruv vakolatlarini rivojlantirish dasturlariga kiritish kelajakdagi o‘qituvchilarni ta’limning keng ijtimoiy, madaniy va iqtisodiy kontekstlariga ta’sir qiladi. Jamoat tashkilotlari, notijorat agentliklari va mahalliy maktablar bilan hamkorlik qilib, intiluvchan o‘qituvchilar Real muammolarni hal qilishlari, ijtimoiy adolatni himoya qilishlari va boshqaruv ko‘nikmalarini turli sharoitlarda qo‘llashlari mumkin. Jamiyatni jalb qilish tajribalari o‘qituvchilar orasida hamdardlik, madaniy kompetentsiya va fuqarolik javobgarligini his qiladi, ularni o‘z jamoalarida ijobiy o‘zgarishlarning agenti bo‘lishga tayyorlaydi. Ta’lim sharoitida tobora ko‘payib borayotgan xilma-xillikni tan olish, madaniyatlararo kompetentsiya bo‘yicha treninglar o‘tkazish kelajakdagi o‘qituvchilar uchun turli sinflarni samarali boshqarish va inklyuziv ta’lim muhitini targ‘ib qilish uchun juda muhimdir. Madaniyatlararo kompetentsiya bo‘yicha trening talabalar va oilalar o‘rtasidagi madaniy farqlar, lingvistik xilmaxillik va ijtimoiy-iqtisodiy tafovutlarni anglash, tushunish va hurmat qilishni ta’kidlaydi. Interfaol seminarlar, amaliy tadqiqotlar va tajribaviy tadbirlar orqali bo‘lajak o‘qituvchilar barchatalabalarning akademik muvaffaqiyati va farovonligini qo‘llab-quvvatlaydigan madaniy javob berish, nizolarni hal qilish va adolatli amaliyot ko‘nikmalarini rivojlantiradilar. Kasbiy ta’lim jamoalarini tashkil etish o‘qituvchilar, ma’murlar va boshqa manfaatdor tomonlarni hamkorlik qilish, tajriba almashish va doimiy kasbiy rivojlanish bilan shug‘ullanish uchun birlashtiradi. Bular kelajakdagi o‘qituvchilar uchun fikr almashish, ilg‘or tajribalarni o‘rganish va shunga o‘xshash muammolarga duch kelgan tengdoshlaridan yordam so‘rash uchun platforma yaratadi. Plclarda ishtirok etish orqali intiluvchan o‘qituvchilar professional tarmoqlarni quradilar, resurslarga kirishadilar va ularning boshqaruv vakolatlarini oshiradigan va ta’lim muassasalarida umrbod ta’lim madaniyatini rivojlantiradigan aks ettiruvchi muloqotga kirishadilar.

Xulosa. Bo‘lajak o‘qituvchilar o‘rtasida boshqaruv vakolatlarini rivojlantirishga innovatsion yondashuvlar ta’lim natijalarini oshirishning istiqbolli yo‘llarini taklif etadi. Tajriba o‘rganish, hamkorlikdagi loyihalar, texnologiya integratsiyasi, aks ettiruvchi amaliyot, fanlararo o‘quv dasturlarini loyihalash, harakat

tadqiqotlari va moslashuvchan ta’lim yo‘llarini o‘z ichiga olgan holda, ta’lim muassasalari turli ta’lim muhitida rivojlanish uchun zarur bo‘lgan ko‘nikma va tushunchalar bilan jihozlangan yangi avlod o‘qituvchilarini tarbiyalashi mumkin. Ta’lim manzarasi rivojlanishda davom etar ekan, innovatsiyalarni qabul qilish va o‘qituvchilar va o‘quvchilarning rivojlanayotgan ehtiyojlarini qondirish uchun metodologiyalarni moslashtirish zarur.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Pedagogika: ensiklopediya / "O‘zbkiston milliy ensiklopediyasi" davlat ilmiy nashrieti, 1-jild / Toshkent, 2015. 320 bet.

2. Akimova, M. K. maktab o‘quvchilarining individualligining psixofiziologik xususiyatlari: matnni hisobga olish va tuzatish. : darslik. talabalar uchun qo‘llanma. yuqori. o‘rganish. boshliq. M.: Akademiya, 2002 Yil. 160 s.

3. Dorofeyev, G. V., Kuznetsova L. V., Suvorova S. B., Firsov V. V. maktabda matematika / matematika o‘qitishda farqlash.- 1990.4 - son 15-sahifa.

4. Osmolovskaya, I. M. zamonaviy maktabda o‘quv jarayonini farqlash. M.: Moskvanashriyoti. psixologik va ijtimoiy. in-ta, 2003 yil. 176 s.

5. R. Safarova tabaqalashtirilgan talimga utishning irim masalalari / / "umumtalim maktablaridada tabakalashtirib ukitish muammolari" ilmiy-amaliym anjuman materiallari.Respublikasi. T.: O‘zPFITI. 2003. - B. 124-127.47

6.Q.Suvonqulova, "BOSHLANG’İCH SİNF O‘QUVCHİLARİDA TAYANCH KOMPETENSİYALARNİ SHAKLLANTİRİSHNİNG İLMİY-NAZARİY ASOSLARİ." Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования 1.10 (2022): 7-9.